

היום נלמד בעזרת ה':

סוטה דף ד

וכמה שיעור סתירה: מהו הזמן של 'סתירה' שאם נסתרה האישה עם האיש נאסרת? כדי 'טומאה'. ומהו כדי 'טומאה'? כדי 'ביאה'. ומהו כדי 'ביאה'? כדי 'הערה' = נשיקת האבר באותו מקום. וכמה שיעור 'הערה'? כדי 'הקפת דקל' = שאדם הולך סביב דקל. - זו דעת רבי ישמעאל. הגמרא מביאה דעות נוספות בשיעור 'הערה'.

מזיגת הכוס: בזמנם היה היין חזק מאד והיו מוזגים אותו במים. זמן מזיגת כוס 'רביעית' יין במים היא שיעור הערה.

לקשור גרדי נימא: הזמן שהאורג קושר חוט שנקרע.

אע"פ שאין ראה לדבר: אין ראה מפורשת בפסוק לשיעור של פלימו, אבל יש רמז פסוק המשווה אישה זונה לכיכר לחם.

וכל הני למה לי: מדוע הוצרכה הברייתא לומר את שיעור הסתירה בכל כך הרבה שלבים: טומאה, ביאה, הערה, ולבסוף הקפת הדקל?

צריכי: אי אפשר לכתוב רק 'הקפת הדקל' כי הברייתא רוצה ללמד אותנו מהו העיקרון לשיעור. דהיינו כדי תחילת ביאה בלי הריצוי והפיסוק הקודם לביאה.

ולכן אם היה כתוב רק 'טומאה' היינו סוברים שהכוונה לכלל המעשה הכולל ריצוי וביאה, ולכן כתוב גם 'ביאה' דהיינו ביאה בלבד, אלא שעדיין היינו סוברים שצריך גמר ביאה, ולכן כתוב 'הערה' שמספיק רק תחילת ביאה.

ואי אשמעינן כדי 'הערה': אם היה כתוב רק כדי 'הערה', היינו סוברים שהכוונה הערה וריצוי, ואפילו אם היה כתוב גם כדי 'ביאה' (דהיינו כמה שיעור סתירה כדי ביאה כדי הערה) היינו סוברים ש'הערה' באה רק למעט שלא צריך גמר ביאה אבל עדיין צריך ריצוי, ולכן כתוב כדי 'טומאה'. שאז כדי 'טומאה' משמע כל מעשה

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

הביאה כולל ריצוי, ולאחר מכן כתוב 'ביאה' למעט את הריצוי (דהיינו 'ביאה' בלבד), ולאחר מכן כתוב 'העראה' למעט את גמר הביאה.

ואם היה כתוב רק 'כדי טומאה כדי העראה' היינו סוברים שצריך גם ריצוי (כי 'טומאה' כולל ביאה וריצוי) ו'העראה' רק ממעטת גמר ביאה, ולכן צריך גם 'ביאה'.

ורמינה: קשה על הברייתא הנ"ל מברייתא אחרת שבה הובאו אותן דעות עם שיעורים אחרים:

	ברייטא א'	ברייטא ב'
רבי ישמעאל	הקפת דקל	
רבי אליעזר	מזיגת הכוס	חזרת דקל
רבי יהושוע	כדי לשתותו	מזיגת הכוס
בן עזאי	לצלול ביצה	כדי לשתותו
רבי עקיבא	לגמוע ביצה	לצלול ביצה
רב"ב	לגמוע שלוש ביצים	לגמוע ביצה

קושיא: קס"ד: הגמרא מבינה כעת ש'הקפת דקל' ו'חזרת דקל' זה אותו השיעור, ואם כן קשה שבברייתא א' אמר זאת רבי ישמעאל ואילו בברייתא ב' אמר זאת רבי אליעזר? **אביי מתרץ:** 'הקפת דקל' היא הליכה ברגל סביב הדקל כפי שפירשנו, אבל 'חזרת דקל' היא שיעור אחר: הענף שהרוח מעיפה אותו והוא חוזר למקומו. **רב אשי מסתפק:** האם הכוונה שהענף יצא ממקומו וחזר אפילו שהוא ממשיך להתנענע, או צריך להמתין לאחר שהוא חוזר למקומו עד שינוח מנענועו?

קושיא נוספת: התם אמר רבי אליעזר: בברייתא א' הוא אמר שהשיעור הוא מזיגת הכוס, ואילו בברייתא ב' הוא אמר חזרת הדקל? והתשובה היא: שזה אותו השיעור.

קושיא נוספת: התם אמר רבי יהושוע וכו': והתשובה היא שכוונת רבי יהושוע כדי מזיגת הכוס ושתייתה. והוא אמר 'כדי שתיית הכוס' (בברייתא א') על דברי רבי אליעזר שאמר 'מזיגת הכוס' וכוונתו להוסיף על רבי אליעזר שצריך גם מזיגה וגם

שתייה. ומה שאמר בכריתא ב' כדי 'מזיגת הכוס' כוונתו עם שתייתה, שהרי סתם מזיגת הכוס נעשית בשביל לשתות אותה מייד כי השהייה מקלקלת את המשקה.

ולימא אידי ואידי חד שיעורא: מדוע הברייתא לא יכלה לתרץ שמזיגת הכוס ושתייתה זה אותו שיעור? והתשובה: משום שרבי אליעזר כבר אמר שהשיעור הוא מזיגת הכוס, ואם כן רבי יהושע לא היה חולק עליו.

קושיא נוספת: **התם אמר רבי עקיבא וכו':** והתשובה היא שכוונת רבי עקיבא היא צליית ביצה וגמיעתה. ורבי עקיבא שאמר בכריתא א' 'גמיעת ביצה' אמר זאת על דברי בן עזאי שאמר 'צליית ביצה' וכוונתו להוסיף עליו. ומה שאמר בכריתא ב' 'צליית ביצה' כוונתו כולל 'גמיעתה' שהרי סתם צליית ביצה נעשית בשביל לגומעה מיידית כשהיא חמה קודם שתתקרר.

לדבריו דרבי עקיבא קאמר: ריב"כ לא אמר שיטה חדשה אלא אמר לרבי עקיבא: לשיטתך שהשיעור הוא כדי לצלות ביצה ולגומעה - יכול אתה לומר שיעור של גמיעה בלבד דהיינו 'לגמוע שלוש ביצים' שהוא אותו השיעור של צלייה וגמיעה ביצה אחת.

בעי רב אשי דמרחק או דמקרב: שני קצוות החוט רחוקות זו מזו שאז יש קצת יותר זמן מאשר אם הם קרובות זו לזו?

דמהדק או דלא מהדק: הם הקיסם מהודק בין שיניה או לא?

דמהדק או דלא מהדק וכו': האם הככר נמצא בתוך הסל בדוחק שאז לוקח יותר זמן להוציא אותו, או שהוא נמצא בו ברווח? **בחדתא:** האם מדובר בסל חדש שאז קשה יותר להוציא מתוכו בגלל שראשי הקיסמין של האריגה עדיין בולטים, או בסל ישן וחלק? **בחמימא:** האם מדובר בפת חמה שקשה יותר לתפוס אותה כי היא נמעכת ונשמטת מהיד, או בפת קרה? **בדחיטי:** האם מדובר בפת חיטים שהיא חלקה ונשמטת מהיד יותר מפת שעורים? **ברכיכא:** האם מדובר בפת מעיסה רכה שנשמטת יותר מאשר פת מעיסה קשה?

כל אחד ואחד: מהתנאים הנ"ל שיער בעצמו כמה זמן אורכת לו הביאה.

קושיא: **והאיכא בן עזאי:** והרי גם בן עזאי מנוי בין התנאים הנ"ל והוא לא התחתן?

נסיב ופירש: התחתן והתגרש.

מרבית שמיע ליה: הוא שמע זאת מרבו.

אמר רבא האי בעד: אם הפסוק בא להשמיע לנו שהעונש של האוכל ככר לחם בלא נטילה מגיע עד העונש של הבא על אשה זונה - היה צריך להיות כתוב הפוך 'כי בעד ככר לחם עד אישה זונה'.

המזלזל בנטילת ידיים: שאוכל תמיד בלי נטילה, הוא עובר על דברי חכמים שתקנו נטילת ידיים, והעובר על דברי חכמים חייב מיתה ולכן הוא נעקר מן העולם.

מים ראשונים צריך שיגביה ידיו: חכמים גזרו שידיים טמאות (בדרגת שני לטומאה) לענין נגיעה בתרומה (שהם מטמאות אותה) וכן לאכילת פת, ומקום הטומאה הוא כף היד עד הפרק. ולכן צריך ליטול ידיים לפני האכילה. הנוטל ידיים (בפחות מרביעית) צריך ליטול פעמיים, כי בפעם הראשונה הידיים הטמאות טימאו את המים שעליהם, ולכן צריך ליטול פעם נוספת בכדי לטהר את המים הטמאים. ועדיין יש חשש שלאחר שנטל פעם ראשונה ונטמאו המים הם יצאו חוץ לפרק, ולאחר מכן הוא נטל פעם שנייה רק עד הפרק, ואז חזרו המים הטמאים לתוך כף היד וחזרו וטמאו את היד. ולכן צריך להקפיד שהידיים יהיו כלפי מעלה (ראשי האצבעות כלפי מעלה) שאז המים שזלגו מחוץ לכף היד לא יחזרו חזרה לתוכה.

אבל במים אחרונים שהנטילה היא לנקות את זוהמת המאכל, צריך להשפיל את ידיו כלפי מטה בכדי שתדך הזוהמה מהידיים החוצה.

האוכל פת בלא ניגוב ידיים: זהו דבר מאוס כמו האוכל לחם טמא. ואכילת לחם טמא היא דבר מאוס, שנאמר ליחזקאל ללוש לחם משעורים עם צואת אדם לסמל שכן יאכלו בני ישראל את הלחם טמא בגלות. "וְעָגַת שְׂעִירִים תֹּאכְלֶנָּה וְהָיָא בְּגִלְלִי יֵצֵאת הָאָדָם תַּעֲגֶנָּה לְעִינֵיהֶם: וַיֹּאמֶר יְהוָה כֹּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לֶחֶמָם טָמֵא בְּגוֹיִם אֲשֶׁר אֲדִיחֶם שָׁם".

ומאי ואשת איש: הגמרא חוזרת להמשך הפסוק הנ"ל "כִּי בְעֵד אִשָּׁה זֹנֶה עַד כָּכֹר לָחֶם וְאִשְׁתִּי אִישׁ נָפֶשׁ יִקְרָה תְּצוּד" ומבארת את הלשון 'נפש יקרה' נפש גבוהה וגאוותנית, שהגאוותן ירדוף ויצוד אשת איש.

רבא מקשה: אם כן א. צריך להיות כתוב 'נפש גבוהה'? ב. צריך להיות כתוב 'נפש יקרה היא תצוד' שהרי לא האשת איש צדה את הנפש היקרה, אלא הנפש היקרה צדה את האשת איש?

קשיא להו לדבי רבי שילא: אם הפסוק נדרש על אברהם אבינו היה צריך להיות כתוב ידי לא ינקה' מלשון 'הרימותי ידי אל ה' וכו'? ולכן אומרים דברי רבי שילא שהפירוש הוא אפילו הוא כמשה שקיבל תורה מהקב"ה שעברה 'מיד ליד' לא ינקה.

קשיא ליה לרבי יוחנן: אם כן מדוע כתוב "יד ליד" ולא מיד ליד' והרי התורה עברה מידו של הקב"ה אל ידו של משה? ולכן אומר רבי יוחנן שהפירוש אפילו אם הוא נותן צדקה לעני בסתר דהיינו 'יד הנותנת ליד' - לא ינקה.